

Niebanalne lekcje gramatyki

**propozycje zajęć dla uczniów
szkół podstawowych**

praca zbiorowa

Izabella Bartol, Joanna Heftowicz, Marlena Kowalska, Sylwia Krenz,
Joanna Krzemińska, Ania Lemke – Sławińska, Joanna Leszczyńska,
Katarzyna Steffen – Białek, Angelika Surosz, Kinga Wysmułek – Jerzyńska

Gramatyka w kolorach tęczy

**niebanalne lekcje gramatyki
dla uczniów szkół podstawowych**

praca zbiorowa

lipiec, 2019

spis treści

- Wstęp - 7 -
- Czasownikowe „wygibajtusy” - 8 -
- Gramatyczne układanki - 10 -
- Kolorowe karty opowieści na start! - 12 -
- Kolorowa powtórka – części mowy - 14 -
- Powtarzamy informacje dotyczące części mowy – gramatyczny spinner - 16 -
- Części mowy kodowane kolorami - 18 -
- Polonistyczna pizza - 20 -
- Części mowy do kolorowego pudełka schowane - 21 -
- Kolorowy wykres zdania pojedynczego - 23 -
- Zdania na planszówce - 24 -
- W labiryncie zdań - 25 -
- Wyturlany bohater - 26 -
- Kolorowe części mowy - 28 -
- Kolory emocji cz. I i II - 30 -
- Twister zakodowany częściami mowy - 36 -
- Kodowanie z „nie” - 38 -
- Słodkie części mowy - 41 -
- Lego i części zdania - 48 -
- O autorkach - 51 -

wstęp

Gramatyka języka polskiego nie należy do najłatwiejszych. Nic więc dziwnego, że już na samą zapowiedź lekcji językowych nasi uczniowie bywają zniechęceni. Mają też przeświadczenie, że zajęcia będą trudne i... nudne. Zresztą niejeden z nas – cofając się do szkolnych lat – kojarzy lekcje gramatyki z mnóstwem reguł do zapisania i zapamiętania oraz wykonywaniem zadań, które nijak się miały do codziennej rzeczywistości.

Aby odczarować mit gramatyki jako przykrego obowiązku, grupa nauczycielek z różnych zakątków Polski postanowiła pokazać, że można uczyć tej dziedziny wiedzy w niekonwencjonalny sposób. Projekt, którego efektem jest niniejsza publikacja, został zrealizowany na platformie eTwinning. Zakładał on przygotowanie szeregu scenariuszy zajęć, będących dobrymi praktykami, które pokazują, iż można wykorzystać kolor do tego, by mózgi naszych uczniów uczyły się efektywniej i efektowniej. Zadania zostały skonstruowane w taki sposób, aby każdy młody człowiek odniósł edukacyjny sukces, rozumiany jako przyswojenie danego materiału na miarę swoich możliwości. Poza uruchomieniem pamięci wzrokowej, do czego służą kolory, nauczycielki wykorzystywały również rozmaite przedmioty i pomoce (również online), tj. kolorowe kubeczki, magnesy, plansze, spinnery czy wirtualne koła fortuny. Taka metodyka pracy pokazuje, że nauka może odbywać się w niestandardowy sposób i niekonieczne w szkolnej ławce. W propozycjach znajdują się więc zadania w grupach, w parach, na podłodze oraz w ruchu. Są ćwiczenia o zróżnicowanym stopniu trudności, zawierające też elementy kodowania.

W niniejszej publikacji można więc znaleźć to, co jest potrzebne nauczycielowi do twórczej pracy, a uczniowi do przyjemnego przyswajania wiedzy: ciekawe pomysły, materiały i karty pracy przygotowane z myślą o uczniach o różnych potrzebach i możliwościach intelektualnych.

Zachęcamy więc do wykorzystywania zawartych tu pomysłów w swojej pracy i dzielenia się nimi. Niech idea tego projektu niesie się szerokim edukacyjnym echem i zbiera swoje żniwo w postaci zainspirowanych nauczycieli. Liczymy też, że dzięki tej publikacji „(uczniowski) język giętki powie wszystko, co pomyśli głowa”.

w imieniu autorek

Izabella Bartol

Izabella Bartol

Czasownikowe „wygibajtusy”

Cel: Utrwalenie wiadomości na temat form czasownika

Dla kogo?: dla uczniów klas 5 – 8

Na jak długo?: 45 minut (lub 90 w wersji rozszerzonej)

Co będzie potrzebne?

a) gra „Wygibajtus” lub wydrukowane kartki z kolorowymi kółkami

b) tyle karteczek samoprzylepnych, ilu mamy uczniów w klasie, oznaczonych czterema kolorami (u mnie to 24 kartki);

- sześć kartek z kolorem **czzerwonym** – będą to czasowniki w czasie przeszłym
- sześć kartek z kolorem **niebieskim** – będą to czasowniki w czasie przyszłym
- sześć kartek z kolorem **zielonym** – będą to czasowniki w czasie teraźniejszym,
- sześć kartek z kolorem **żółtym** – będą to czasowniki w trybie przypuszczającym

c) karta pracy dla uczniów (**załącznik nr 1**)

Przebieg zadania:

Na podłodze rozkładamy grę „Wygibajtus”. Następnie rozdajemy uczniom kartki z odpowiednim kolorem (lub mogą „wykręcić” zgodnie z tabliczką dołączoną do gry). Na tablicy wyświetlamy klucz do kolorów. Prosimy, by uczniowie wymyślili i wpisali na kartkę czasownik zgodny z tym, co zobaczyli na tablicy i przykleili go w odpowiednim miejscu na „wygibajtusie”. Po sprawdzeniu zgodności zapisu z poleceniem rozdajemy uczniom karty pracy.

Zadanie polega na tym, by za pomocą strzałek dojść do odpowiedniego czasownika i określić jego formy (osobę, liczbę, rodzaj, czas, tryb).

Jeśli uczniowie szybko wykonają zadanie lub jeśli chcemy przeznaczyć na nie dwie godziny lekcyjne, możemy poprosić, by uczniowie z wybranymi czasownikami ułożyli zdania (pojedyncze, złożone), a następnie określili wszystkie części mowy.

załącznik nr 1

1.

kody	czasownik	formy
↓ → ↓ ←		
↑ → ↑ ←		
← ↑ → →		
↓ ← ↓ →		
← ↑ ← ↑		

2.

kody	czasowniki	formy
↓ ← ↓ →		
↓ → ↓ ↓		
↓ ← ↓ ←		
↓ ← ← ↑		
↑ → ↑ ↑		

3.

kody	czasowniki	formy
↑ ← ↑ →		
↑ ← ↑ ↑		
→ ↑ ↑ →		
↓ → ↓ ←		
↓ ← ↓ ←		

4.

kody	czasowniki	formy
↑ → ↑ →		
↓ → ↓ →		
← ↓ ← ↓		
↓ ← ↑ ↑		
↑ ← ↑ ↑		

Izabella Bartol

Gramatyczne układanki

cel: Utrwalenie umiejętności logicznego budowania zdań oraz nazywania części mowy

dla kogo: dla uczniów klas V – VIII

co będzie potrzebne: oryginalne karty magnesowe z napisanymi słowami do ułożenia lub samodzielnie przygotowana karta z wyrazami do pocięcia i ułożenia

opis:

Każdemu uczniowi rozdajemy kolorowy bloczek z wyrazami i prosimy, by tak pozamieniali słowa, aby utworzyć z nimi zdania. Następnie należy przepisać zdania do zeszytu i nazwać części mowy, z których są zbudowane. Części mowy możemy zaznaczyć następującymi kolorami:

czasownik

rzeczownik

przymiotnik

liczebnik

przysłówek

spódnik

zaimek

przyimek

partykuła

Kolejne polecenie dotyczy określenia podmiotu i orzeczenia, a następnie należy ułożyć równoważniki zdań.

Uwaga! Dobrze jest, by nie wklejać karteczek do zeszytu, ponieważ wtedy tracimy słowa do dalszej pracy.

Zdrowa rywalizacja!

Ostatnią część lekcji możemy poświęcić na zdrową rywalizację w postaci konkursu. Polega on na tym, by uczniowie w parach ułożyli z dostępnych magnesów (karteczek) jak najdłuższe zdanie – oczywiście poprawne pod względem gramatycznym. :)

Izabella Bartol

Kolorowe karty opowieści na start!

Cel: utrwalenie odmiennych i nieodmiennych części mowy

Dla kogo? Dla uczniów klas 6 – 8 szkoły podstawowej

Co będzie potrzebne? Kolorowe autorskie karty opowieści (ewentualnie karty Dixit)

Opis:

Uczniowie otrzymują po cztery autorskie, kolorowe karty opowieści (lub kolorowe karty Dixit), przygotowane przez nauczyciela. Następnie uczniowie wykonują następujące zadania:

- Zadanie pierwsze polega na ułożeniu zdań do czynności, którą przedstawia postać na karcie. Najpierw – do każdej karty - należy ułożyć zdanie pojedyncze, wpisać je do zeszytu i określić wszystkie części mowy, podkreślając każdą określonym kolorem. Częściom mowy przyporządkujemy określone kolory:

czasownik

rzeczownik

przymiotnik

liczebnik

przysłówek

spódnik

zaimek

przyimek

partykuła

Powstaną więc cztery różnokolorowe zdania.

- Następne zadanie polega na tym, by w zdaniach pojedynczych określić podmiot i orzeczenie. Orzeczenie trzeba podkreślić dwiema kreskami w kolorze **czzerwonym**, ja podmiot jedną kreską w kolorze **zielonym**.
- Kolejne ćwiczenie to napisanie na podstawie tych samych kart zdań złożonych i – tak jak poprzednio – określenie wszystkich części mowy.
- Ciekawą formą utrwalenia wiedzy jest wymiana zeszytu z kolegą i sprawdzenie poprawności jego pracy.

Joanna Heftowicz

Kolorowa powtórka – części mowy

Cel:

- powtórzenie wiadomości o częściach mowy,
- doskonalenie umiejętności rozpoznawania części mowy.

Dla kogo?

Oferta powtórzeniowa dotycząca wiadomości na temat części mowy dla uczniów klasy IV.

Co będzie potrzebne?

- karta pracy dla każdego ucznia (plansza przygotowana przez nauczyciela do pobrania tutaj: <https://drive.google.com/file/d/1m61zf8vELRZISua7ssTzAxX6ngm7Nw3R/view>)
- kredki w trzech/czterech kolorach.

Przebieg:

Krok pierwszy:

Zaczynamy od ustnego przypomnienia informacji na temat trzech poznanych części mowy (rzeczownik, czasownik, przymiotnik). W tym celu uczniowie podzieleni zostali na dwie grupy: ekspertów i dziennikarzy. Dziennikarze zadają specjalistom pytania dotyczące wskazanego zakresu tematycznego.

Krok drugi:

Ucniowie otrzymują karty pracy. Czytają polecenie. Nauczyciel tłumaczy cel zadania i daje dodatkowe wskazówki.

Krok trzeci:

Ucniowie rozpoznają podane części mowy ukryte pod liczbami, a następnie kolorują odpowiadające im pola na planszy przygotowanej przez nauczyciela.

Krok czwarty:

Nauczyciel na bieżąco kontroluje pracę uczniów, obserwując, czy zamalowują oni odpowiednie pola.

1	9	17	32	33	41	57	58	75
20	10	18	31	34	42	56	59	76
3	11	19	30	35	43	55	59	77
4	12	2	29	36	44	54	60	78
5	13	21	28	37	45	53	61	79
6	14	22	27	38	46	51	62	80
7	15	23	26	39	47	50	63	81
8	16	24	25	40	48	49	64	82
66	67	68	69	70	71	72	73	74

Jeśli poprawnie pokolorujesz krótkie z numerami

- czasowników na różowo bądź żółto,
  - rzeczowników na czerwono,
  - przymiotników na granatowo lub czarno....
- ...dowiesz się, co dla Ciebie zaszyfrowałam.

Powodzenia 😊

1 - i	22 - robak	44 - i
2 - że	23 - za	45- z
3 - nad	24 - uzupełniamy	46- w
4 - pod	25 - piętnasty	47 - lekcja
5 - a	26 - chłopiec	48- skąd
6 - z	27 - zielono	49 - pracujemy
7 - na	28 - biało	50- ile?
8 - jak?	29 - niebiesko	51- szkoła
9- lecz	30 - pyszny	53- oraz
10- również	31 - ponad	54 -nad
11- lubi	32- buduję	55 - ale
12- czeszę się	33- kwitnę	56 - byliście
13- czytamy	34 - ślisko	57 - gdzie?
14- zjadłem	35 - wesoło	58 - drugi
15- leżeliśmy	36 - trzeci	59 - kupił
16- ani	37 - żółty (z kwadracika zrób kóteczko)	60 - dostałam
17- o	38 - dobrze	61 - zbieramy
18- zasnęła	39 - lalka	62- kodujesz
19- pod	40 - często	63 - rozmyślasz
20- ponieważ	41 - pisałaś	64 - dwanaście
21 - zatem	42 - kiepsko	69 - liczyliśmy
	43 - kolorowy	70- napiszą
		71- ukończymy

Joanna Heftowicz

Powtarzamy informacje dotyczące części mowy - gramatyczny spinner

Cel: Ćwiczenia gramatyczne, powtórzenie wiadomości dotyczące części mowy.

Dla kogo? Propozycja sprawdzi się zawsze wtedy, gdy chcemy powtórzyć wiadomości gramatyczne. Dobrze poradzą sobie z ćwiczeniami uczniowie klas IV i V szkoły podstawowej

Co będzie potrzebne?

- plansza, którą można pobrać [tutaj](https://drive.google.com/file/d/1iayk1c0Ycga4mfShyIs-zYSnifBtWHdK/view) (<https://drive.google.com/file/d/1iayk1c0Ycga4mfShyIs-zYSnifBtWHdK/view>)
- spinner

Planszę drukujemy w formacie a4, natomiast jedno ramię każdego spinnera znaczymy za pomocą naklejki (np. cenowej).

Przebieg:

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom plansze. W myśl zasady BYOD (Bring Your Own Device) zakładającej wykorzystanie uczniowskich urządzeń mobilnych, poprosić należy młodych ludzi o przyniesienie spinnerów (niektórzy mają nawet po kilka takowych gadżetów).

Wyjaśniamy przebieg zadania. Uczniowie mają położyć urządzenie na planszy w odpowiednim miejscu, zakręcić nim i zapisać w zeszycie w tabeli wskazaną przez oznaczone ramię spinnera część mowy).

Krok drugi:

Uczniowie rysują tabelę posiadającą sześć rubryk (rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówek, przyimek i spójnik).

Młodzi ludzie przechodzą do pracy. Kręcą (delikatnie spinnerem), za pomocą legendy dołączonej do planszy odczytują część mowy, jaką wylosowało urządzenie.

Krok trzeci:

Po rozpoznaniu, jaką część mowy wskazał przez spinner, każdy uczeń wpisuje w konkretną rubrykę tabeli przykładów rzeczowników, czasowników etc. Czynność kręcenia młodzi ludzie powinni powtórzyć kilka razy (do 12) i podać odpowiednie części mowy.

Krok czwarty:

Uczniowie odkładają gadżety, a następnie dokonują oceny koleżeńskiej poprawności wykonania zadania.

Krok piąty:

Uczniowie określają formę zapisanych w tabeli czasowników, wskazują liczbę, osobę, rodzaj i czas.

Krok szósty:

Nauczyciel ogłasza konkurs na najpiękniejsze zdanie zbudowane z jak największej ilości słów zapisanych w tabeli każdego ucznia.

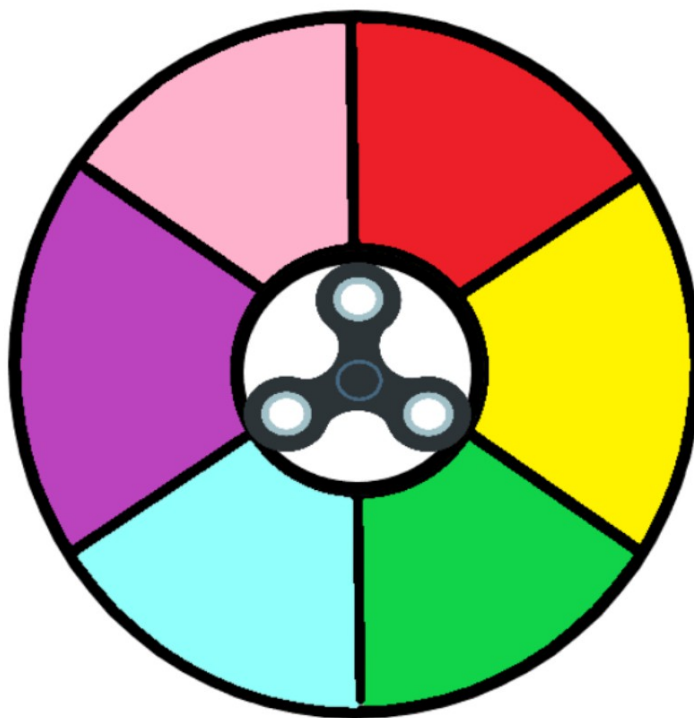
Krok siódmy:

Prezentacja zdań przez chętnych uczniów. Wybór zwycięskiego zdania.

GRAMATYCZNY SPINNER

Zakręć spinnerem. Podaj część mowy, którą wylosował dla siebie gadżet zgodnie z poniższym kodem.

- czasownik
- rzeczownik
- przymiotnik
- przysłówek
- spójnik
- przyimek

Joanna Heftowicz

Części mowy kodowane kolorami

Cel: Ćwiczenia gramatyczne. Powtórzenie wiadomości o częściach mowy.

Dla kogo? Oferta powtórzeniowa dotycząca wiadomości na temat części mowy na koniec klasy 3 (szkoła podstawowa) lub początek klasy 4.

Co będzie potrzebne?

- opakowania od jajek niespodzianek lub kulki z automatów,
- karteczki w czterech kolorach, na których zapiszemy wcześniej części mowy (w zależności od koloru kartki).

Musimy mieć tyle opakowań, ilu jest uczniów w klasie. W każdym opakowaniu powinno być minimum 12 kolorowych kartoników (trzy przykłady do każdej z części mowy – rzeczownik, czasownik, przymiotnik, przysłówki).

Przebieg:

Zanim przejdziemy do ćwiczenia, objaśniamy uczniom, że dostaną kulki/jajka z miksem kolorowych karteczek. Zadaniem uczniów będzie odpowiednie ich pogrupowanie.

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom kulki wraz zawartością. Czwartoklasiści grupują karteczki (według kolorów) i zastanawiają się, na jakiej zasadzie na nich zostały zapisane poszczególne wyrazy.

Krok drugi:

Uczniowie odgadują, co jest kluczem rozwiązania zadania. Karteczki w kolorze niebieskim ewokują rzeczowniki, pomarańczowa barwa – czasowniki, zielone kartoniki to przymiotniki, zaś zabarwienie jasnożółte mają przysłówki.

Krok trzeci:

Uczniowie w zeszytach rysują tabelkę. Kolejne kolumny noszą nazwy czterech wymienionych wcześniej części mowy. W kolumny tabeli młodzi ludzie wklejają odpowiednio rzeczowniki, czasowniki, przymiotniki i przysłówki.

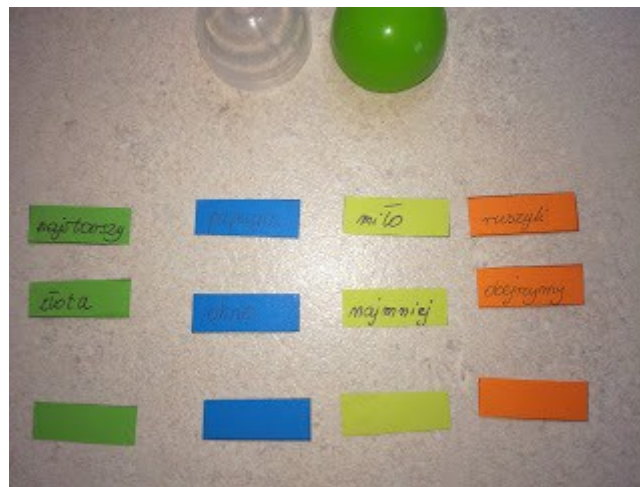
Krok czwarty:

Uczniowie uzupełniają tabelę własnymi propozycjami. (W tym celu włożyłam do każdej kulki cztery puste kartoniki – po jednym dla każdej części mowy).

Następnie uczniowie zamieniają się zeszytami z kolegą/koleżanką z ławki i sprawdzają poprawność wykonania zadania. W razie wątpliwości pytają nauczyciela.

Krok piąty:

Proponujemy ułożenie uczniom czterech zdań (po jednym z każdą częścią mowy zapisaną na kartoniku).

Marlena Kowalska

Polonistyczna pizza

Cel: Utrwalenie umiejętności nazywania i rozróżniania poszczególnych części mowy.

Dla kogo?

Zadania dla uczniów klasy 4, którzy już znają niektóre części mowy z klas I-III i właśnie poznają kolejne. Ćwiczenia pozwalają w nieszablonowy sposób poprzez łączenie poszczególnych części mowy z kolorem zapamiętać nazwy i sprawniej analizować zdania.

Co będzie potrzebne?

- Kolorowe kredki;
- Zdania zawierające różne części mowy związane z jedzeniem;

Przebieg:

Krok pierwszy:

Przypominamy uczniom kolory związane z poszczególnymi częściami mowy.

Ucniowie opisują pizzę, wymieniają jej składniki. Poszczególne „dodatki” otrzymują kolory określonych części mowy (zgodnie z tym, co już wcześniej zostało ustalone) – np. pomidor – pomarańczowy – przymiotnik;

Krok drugi:

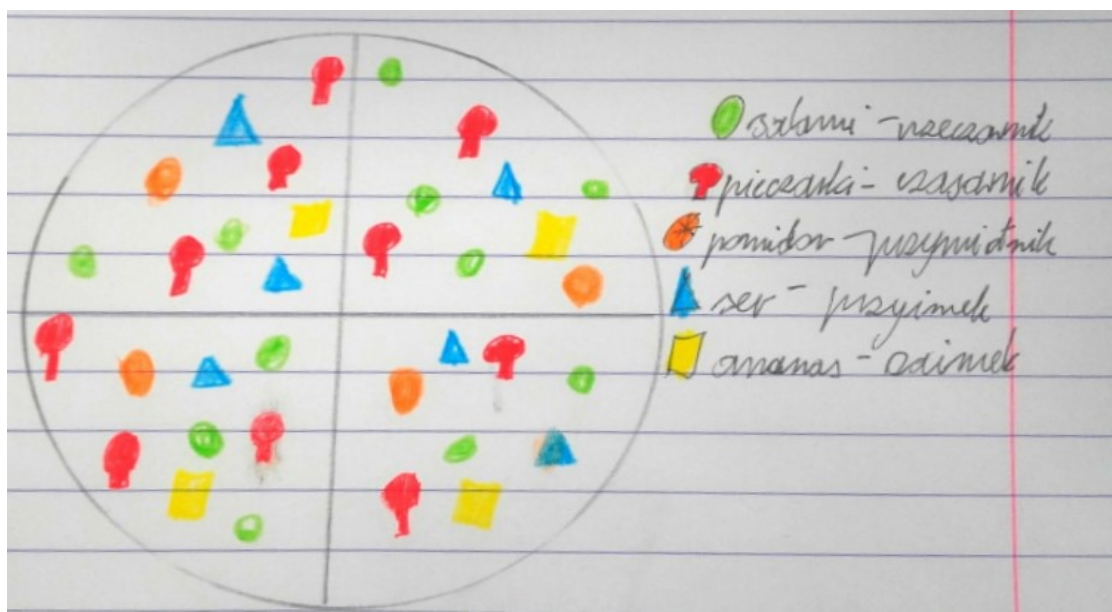
Ucniowie analizują zdania. Podkreślają poszczególne słowa zgodnie z kolorowym kodem, jaki został przyjęty w klasie.

Krok trzeci:

Ucniowie rysują pizzę – okrąg podzielony jest na tyle części, ile jest zdań. Wypełniają pizzę właściwymi składnikami zgodnie z ustalonymi zasadami.

Krok czwarty:

Ucniowie prezentują „przygotowane” pizze, porównują wyniki swojej pracy.

Marlena Kowalska

Części mowy do kolorowego pudełka schowane

Cel: Utrwalenie umiejętności nazywania i rozróżniania poszczególnych części mowy.

Dla kogo?

Zadania dla uczniów klasy 4, którzy już znają niektóre części mowy z klas I-III i właśnie poznają kolejne. Ćwiczenia pozwalają w nieszablonowy sposób poprzez łączenie poszczególnych części mowy z kolorem zapamiętać nazwy i sprawniej analizować zdania.

Co będzie potrzebne?

- Karta ze zdaniami (u nas pojawiły się przysłowia z trudnością ortograficzną) pocięte na pojedyncze słowa;
- 10 kolorowych papierowych pudełeczek nazwanych poszczególnymi częściami mowy;

Przebieg

Wariant I

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom karty z przysłowiami, by uczniowie mieli świadomość, że za chwilę będą pracować na słówkach, które mają określony sens.

Przypominamy kolory związane z poszczególnymi częściami mowy.

Krok drugi:

Uczniowie wychodzą z ławek. Łączą się w pary. Każda para zostaje nazwana określoną częścią mowy i otrzymuje pudełeczko we właściwym kolorze.

Krok trzeci:

Uczniowie przechodzą do miejsca pracy (korytarz, salka gimnastyczna), gdzie znajdują rozrzucone pojedyncze wyrazy z karty, z którą wcześniej się zapoznali. Każda para wyszukuje „swoje” części mowy i zbiera je do pudełeczka.

Krok czwarty:

Wspólne sprawdzenie zawartości pudełek.

Wariant II

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom karty z przysłowiami, by uczniowie mieli świadomość, że za chwilę będą pracować na słówkach, które mają określony sens.

Przypominamy kolory związane z poszczególnymi częściami mowy.

Krok drugi:

Uczniowie przechodzą do miejsca pracy (korytarz, salka gimnastyczna), gdzie na środku znajdują rozrzucone pojedyncze wyrazy z karty, z którą wcześniej się zapoznali. Pod ścianą stoją pudełeczka w określonych kolorach. Uczniowie ustawiają się wzdłuż przeciwnej ściany.

Krok trzeci:

Uczniowie po kolei podbiegają do słówek, odczytują wyraz – jeśli są pewni, jaka to część mowy, wrzucają karteczkę do odpowiedniego pudełka, jeśli mają kłopot z nazwaniem części mowy – proszą kolegów o podpowiedź.

Krok czwarty:

Każdy uczeń otrzymuje jedno przysłowie i samodzielnie nazywa występujące w nim części mowy.

Sylwia Krenz

Kolorowy wykres zdania pojedynczego

cel: powtórzenie i utrwalenie wiadomości o częściach zdaniach; wykres zdania pojedynczego

dla kogo: uczniowie klasy 6 - 8

co potrzebujemy?: kolorowe prostokąty: czerwony, zielony, niebieski, żółty, biały, klej, zeszyt przedmiotowy, schemat kodowania dla każdego ucznia, kostki do gry

przebieg: Uczniowie w domu wycinają kolorowe prostokąty (czerwony, zielony, niebieski, żółty, biały).

Uczniowie na grupy lub pracują samodzielnie. Każdy otrzymuje schemat kodowania. Zadanie polega na ułożeniu zdania i wykonanie jego wykresu z wykorzystaniem kolorowych prostokątów. Wymyślone zdania są zapisywane i kodowane w zeszycie.

Zakodowane części zdania:

część zdania	kolor
orzeczenie	
podmiot	
przydawka	
dopełnienie	
okolicznik	

np.: Mały kotek pije szybko mleko.

Zadanie można utrudnić. Należy rozdać uczniom kostki go gry. Wyrzucona ilość oczek wskaże, ile w wymyślonym zdaniu musi być odpowiednich części zdania.

Sylwia Krenz

Zdania na planszówce

cel: powtórzenie i utrwalenie wiadomości o zdaniach

dla kogo?: uczniowie klasy 4 - 8

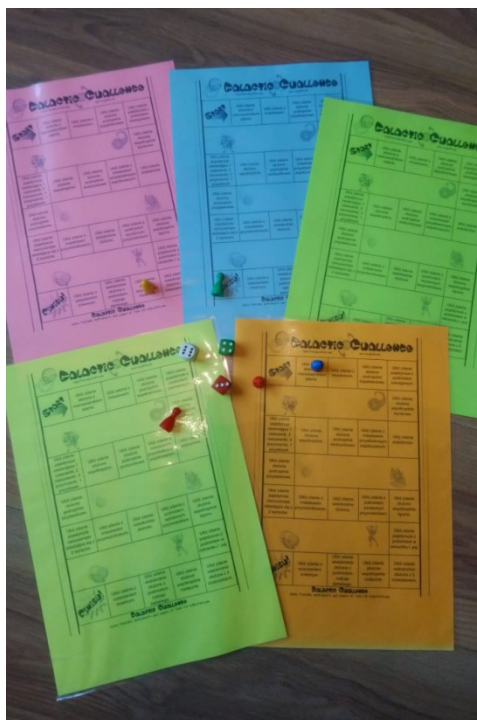
co potrzebujemy?: wydrukowane na kolorowym papierze i zalaminowane gry planszowe stworzone na www.toolsforeducators.com, kostki i pionki, zeszyt przedmiotowy

Przebieg:

Dzielimy uczniów na grupy. Można skorzystać z narzędzia <http://generator-druzyn.pl/> Rozdajemy uczniom gry planszowe, kostki i pionki. Każda grupa otrzymuje inny lub taki sam zestaw zadań Każde pole (lub niektóre pola) zawiera polecenie, by ułożyć konkretny rodzaj zdania.

Zadanie polega na tym, by ułożyć wskazane przez pionek zdanie. Uczeń zapisuje je w zeszycie i rysuje wykres tego zdania.

Można ustalić, ile rzutów kostką trzeba wykonać lub grać do końca. Po określonym czasie grupy mogą zamienić się grami, jeśli są różne.

W labiryncie zdań

cel: powtórzenie i utrwalenie wiadomości o zdaniach

dla kogo? Dla uczniów klasy 4 - 8

co potrzebujemy? wydrukowany labirynt z kolorowymi obrazkami stworzony na

www.toolsforeducators.com

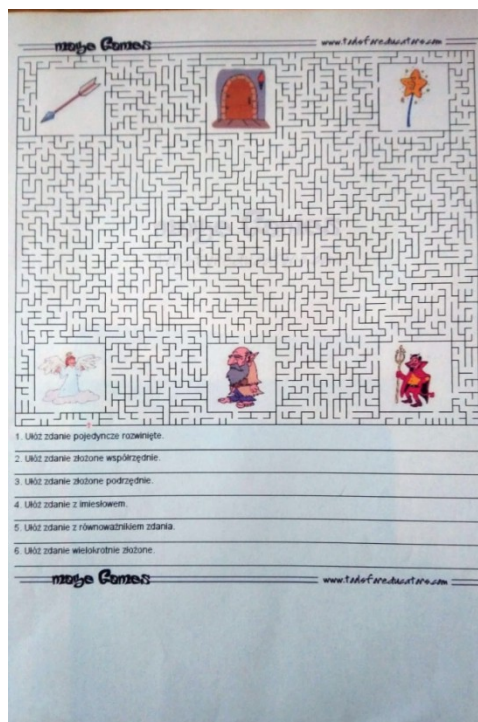
Przebieg:

Rozdajemy uczniom labirynty.

Polecenia są zapisane poniżej labiryntu, np.: Ułóż zdanie wielokrotnie złożone. Należy je dostosować do odpowiedniej klasy.

Zadaniem uczniów jest przejście labiryntu i ułożenie odpowiednich zdań z obrazkami w takiej kolejności, w jakiej występują w poleceniach.

Można polecić uczniom, by każde kolejne zdanie nawiązywało do poprzedniego. W ten sposób powstanie ciekawa historyjka.

The image shows a maze puzzle with six numbered tasks and corresponding illustrations. The tasks are:

1. Ułóż zdanie pojedyncze rozwinęte.
2. Ułóż zdanie złożone współzależne.
3. Ułóż zdanie złożone podrzędne.
4. Ułóż zdanie z imiesłowem.
5. Ułóż zdanie z równoważnikiem zdania.
6. Ułóż zdanie wielokrotnie złożone.

The illustrations are:

- 1. A red arrow pointing right.
- 2. A red archway.
- 3. A yellow flower with a blue stem.
- 4. A white angel with wings.
- 5. A purple ogre-like creature.
- 6. A red devil-like creature with horns.

The maze is a complex grid of black lines on a white background. The tasks and illustrations are arranged in a 2x3 grid around the maze. The maze starts at the top left and ends at the bottom right. The tasks are numbered 1 to 6, and the illustrations are numbered 1 to 6. The maze is a complex grid of black lines on a white background. The tasks and illustrations are arranged in a 2x3 grid around the maze. The maze starts at the top left and ends at the bottom right. The tasks are numbered 1 to 6, and the illustrations are numbered 1 to 6.

Wyturlany bohater

Cel: Ćwiczenia redakcyjne.

Dla kogo?

Propozycja sprawdzi się zawsze wtedy, gdy chcemy ćwiczyć z uczniami tworzenie charakterystyki. Równie dobrze poradzą sobie uczniowie klasy IV szkoły podstawowej, jak i licealiści.

Co będzie potrzebne?

- zwykła, sześcienna kostka
- karta postaci

W zależności od tego, czy klasa/ zespół będzie pracować nad tą samą postacią, czy każdy uczeń nad inną, powinniśmy dysponować odpowiednią liczbą kostek i kart postaci.

Przebieg

W tej wersji ćwiczenia każdy uczeń ma za zadanie wyturlanie własnego bohatera.

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom karty postaci i kostki (dobrze by było, gdyby każde dziecko przyniosło na tę lekcję swoją kostkę). Wyjaśniamy przebieg zadania.

Krok drugi:

Młodzi ludzie przechodzą do pracy nad swoją postacią. Odczytując liczbę oczek na kostce, tworzą wygląd oraz dopasowują cechy charakteru bohatera. Schematyczny rysunek umieszczają w wyznaczonym miejscu karty postaci.

Krok trzeci:

Na podstawie uzupełnionej karty postaci uczniowie tworzą charakterystykę bohatera. Należy przypomnieć młodym ludziom, że praca taka składa się z czterech części: wstępu (przedstawienia postaci), opisu wyglądu, opisu charakteru i własnej opinii o postaci. Dzięki temu, że dzieci tworzą swoich bohaterów samodzielnie, mogą wyobrazić sobie nie tylko kolor włosów, czy oczu, ale również sytuacje, w których postać wykazała się odpowiednimi cechami. Ćwiczenie pomaga nie tylko w kształtowaniu warsztatu pisarskiego, ale również wpływa korzystanie na rozbudzenie wyobraźni.

Krok czwarty:

W ramach podsumowania chętni uczniowie mogą odczytać swoje wypracowania, prezentując równocześnie utworzone karty postaci. W ramach oceny koleżeńskiej pozostali uczniowie mają szansę wypowiedzieć się o pracy koleżanek i kolegów.

Podczas oceny koleżeńskiej młodzi ludzie kierują się następującymi kryteriami:

- zgodność pracy z poleceniem
- występowanie elementów charakterystyki (przedstawienia postaci, opisu wyglądu, cech charakteru, opinii)
- poprawność językowa (m.in. występowanie powtórzeń, budowa zdania)
- umiejętność uzasadnienia cech charakteru (zachowanie) oraz własnej opinii o bohaterze

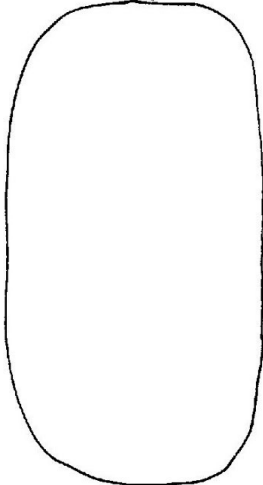
Kartę postaci można wykorzystać również podczas omawiania lektury. Uczniowie losują elementy wyglądu postaci i próbują odnaleźć w omawianym tekście bohatera, który będzie spełniał wskazane kryteria.

Gdy decydujemy się na wspólne dla całego zespołu losowanie, nadal możemy pozostawić młodym ludziom wolność w wymyślaniu szczegółów wyglądu (koloru oczu, włosów, płci bohatera) oraz sytuacji, które uzasadniają cechy charakteru. Działanie takie może być początkiem rozmowy o tym, jak różnie postrzegamy te same elementy rzeczywistości.

Załącznik (karta postaci)

						
oczy						
głowa						
usta						
włosy						
sylwetka						

Twoja postać

odwaga   spryt   uczciwość   humor

szarek wazminisau

Joanna Krzemińska

Kolorowe części mowy

Cel: Ćwiczenia językowe. Powtórzenie wiadomości o częściach mowy.

Dla kogo?

Propozycja sprawdzi się zawsze wtedy, gdy chcemy powtórzyć z uczniami wiadomości o częściach mowy. Dobrze sprawdzi się zarówno w młodszych jak i starszych klasach szkoły podstawowej.

Co będzie potrzebne?

- zwykła, sześcienna kostka
- karta do kodowania (do pobrania [<tu>](#))

W zależności od tego, czy klasa/ zespół, czy też każdy uczeń indywidualnie będzie rzucać kostką, musimy mieć odpowiednią liczbę.

Przebieg

Zanim przejdziemy do zadania, ustalamy przynależność kolorów do określonej części mowy. W naszym przypadku podział wyglądał następująco:

- czerwony- rzeczownik
- żółty- czasownik
- zielony- przymiotnik
- pomarańczowy- przysłówek
- niebieski- liczebnik.

Krok pierwszy:

Rozdajemy uczniom karty do kodowania i kostki (jeśli dzieci rzucają indywidualnie, dobrze by było, gdyby każde z nich przyniosło na tę lekcję swoją kostkę). Wyjaśniamy przebieg zadania.

Krok drugi:

Młodzi ludzie przechodzą do pracy nad swoją kartą. Rzucając kolejno kostką, kolorują kolejne, wybrane przez siebie pola, na określone kolory (np. pierwszy rzut: kolorujemy na czerwono pięć pól, ponieważ kostka wskazała pięć oczek itd., aż do wypełnienia barwami całej planszy; przy ostatnim kolorze nie rzucaamy kostką, tylko kolorujemy pozostałe, białe pola).

Krok trzeci:

W odpowiednich miejscach, wyznaczonych kolorami, młodzi ludzie wpisują przykłady części mowy. Bardzo ważne jest by słowa się nie powtarzały. Warto również zaznaczyć, że czasowniki powinny być podane w formie osobowej.

Krok czwarty:

Uczniowie odnajdują słowa, których formę będą następnie określać. Aby móc to zrobić, posługują się szyfrem strzałkowym. Rozpoczynając za każdym razem od pola z muchą, wykonują ruchy we wskazanych kierunkach.

Krok piąty:

Kiedy wyrazy zostaną już odnalezione, przechodzimy do określania ich formy (zależnie od części mowy podajemy: liczbę, osobę, przypadek, czas, rodzaj itp.).

Kolory emocji

Cel: Ćwiczenia utrwalające rozróżnianie części mowy

Dla kogo? Dla uczniów klas 6 – 8

KOLORY EMOCJI cz. I

Każdy kolor budzi emocje, podobnie jak uczucia, które odczuwamy potrafimy intuicyjnie przełożyć na język kolorów. Barwy pomagają nam się skoncentrować, zmobilizować, zmotywować do działania. Mogą także być bodźcem dekoncentrującym, pogłębiającym apatię i marazm. Uczucia, których doświadczamy uruchamiają w nas pewne reakcje wpływające na nasze samopoczucie jak i stany fizyczne. Zatem wszystkie barwy wpływają na ludzi oraz ich zachowanie, mając ogromny wpływ na nasz nastrój.

Zapoznaj się z poniższymi tekstami, odgadnij kolor, wpisz jego nazwę w ramkę, następnie pokoloruj ją. Baw się dobrze 😊

- wszystkie barwy w sobie ma- spójrz przez pryzmat, a ręczę... zamienią się w TĘCZĘ!

- przez te okulary świat zobaczysz kolorowo, przez ich szybę hokus- pokus perspektywę złapiesz nową!

- bukiet tych kwiatów wręczyć Wam mogę na szczęśliwą dalszą drogę

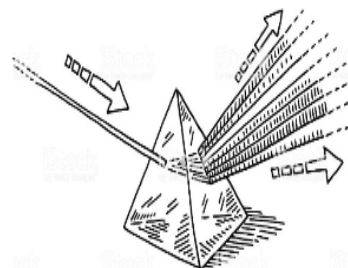
- ten ptak marzy o świecie całym, czy gdzieś znajdzie niebieskie migdały?

- ściskając w rękę kamyk w tym kolorze, spojrzysz jak wszystkie zmartwienia zostają w tyle!

- gramatykę tęczową rób, a nie będzie z ciebie taki dziób!

- każdy jesienny cień, który na ziemi tańczy ma kolor soczystej ....

- staniesz w kolorze cegły albo buraka, kiedy zdarzy się niemala draka!

Rozpoznaj części mowy, odpowiednimi kolorami połącz kroki, a obrazek będzie gotowy.

czasownik – żółty   rzeczownik- pomarańczowy   przymiotnik- różowy   liczebnik-
czerwony   zaimek- brązowy
spójnik- fioletowy   przyimek- niebieski   przysłówek- zielony   wykrzyknienie- ciemnozielony
partykuła- czarny

1-2-3-4-5-6-7 Szopenowski	51-52-53-54-55-56-57-58 czy	77 kap kap
7-8-9-10 ponieważ	43-44-45-46 sprawiedliwy	78 największy
10-11-12 tysiąc jeden	46-47-28 do	79 nad
12- 13 ah	25-59-60 pracuj	80 mieszczan
13-19-18-17-16-15-14-13 niech	32-61-33 trać	81 on
20 by	33-62-34 zarezerwowalibyśmy	82 złość
18-21-22-23-24 trach	34-63-35 jupi	38-69 mój
12-30-29-28-27 oj	35-64-36 w	30- 31twój
24-25-26-27 genialnie	36-65-37 pod	
25-32-33-35 triumfalnie	37-66-67 albo	
35-36-37-38 szliście	67-68-38 ale	
38-39-40-41 Polak	74 dlatego	
41-42-43 akrobata	75 szlachetny	
41-48-49-50-51on	76 na	

KOLORY EMOCJI cz. II

Emocje sprawiają, że doświadczamy zmian w naszym ciele. Uczucia wpływają na nasz organizm w ciekawy sposób. Sprawiają, że twarz mieni się nam we wszystkich barwach tęczy, a ciało... ono reaguje bardzo różnie :) Spróbuj, samodzielnie nazwać poniższe emocje wyrażone emotikonami, a następnie pokolorować je- tak jak czujesz.

Przyporządkuj części mowy

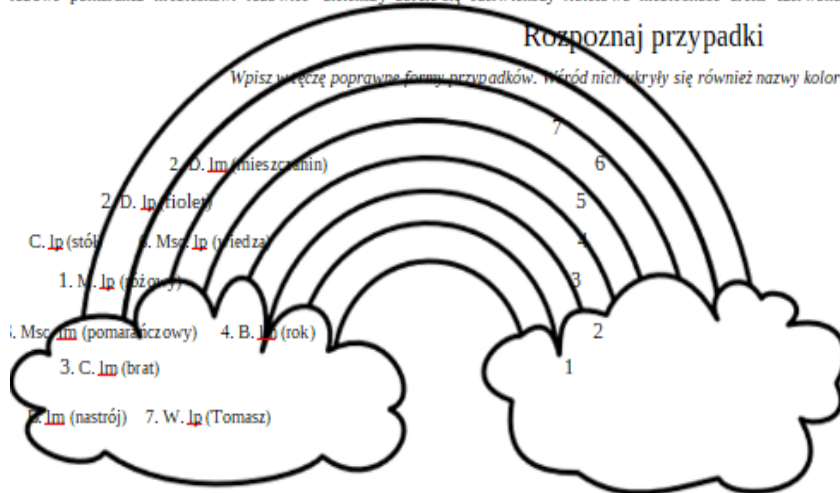
Do poniższych części mowy przyłącz słowa z rozsypanki.

czasownik rzeczownik przysłówek

różowe pomarańcz niebieskawi różowicie zieleńszy żółcić się czerwiejszy fioletowo niebieskość bieli czerwono żółknąć pomarańcza zaróżowiony bieleć zzielenieć fiolet

Rozpoznaj przypadki

Wpisz w tęczę poprawne formy przypadków. Wśród nich ukryły się również nazwy kolorów. Użyj ich, by ubarwić tęczę.

1. M. lp (harczerz)
5. N. lp (człowiek) 6. Msc. lm (człowiek)
2. D. lm (przyjaciel)
3. C. lm (niebieski)
4. B. lp (zielony) 7. W. lp (Maryla)
5. N. lp (sędzia)
1. M. lm (sąsiad) 5. N. lp (żółty)
7. W. lm (czerwony)

Kolory a emocje

Odszukaj odpowiednie części mowy, a ich liczba wskaże ci kolejność występowania barw poszczególnych emocji. Baw się dobrze!

czasownik – żółty, rzeczownik – pomarańczowy, przymiotnik – różowy, liczebnik – czerwony, zaimek – biały, spójnik – fioletowy, przymimek – niebieski, przysłówek – zielony

dokładnie, i, licea, ponad, antyczna, czytać, blisko, spod, najzabawniejszy, że, za, szlachetność, twoja, pójdziemy, wadzięścioro dwoje, gęsta, zatem, zjadło, po, rudowłosa, lub, zrobmy, smacznie, grubsza, uszu, miękki, przed, największy, blisko, bowiem, oraz, ćwierć, pod, w, rano, dokładna

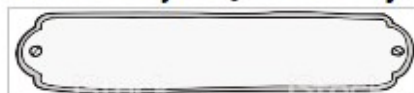
emocje pozytywne   kolor   emocje negatywne

obojętność		szlach
euforia		grędy
optymizm		zakoczenie
dobroć		wstręty
nadzieja		zakłócenie
harmonia		zdeherwowanie
beztroska		
przyjemność		wspęd

Tęczowa Gramatyka

Zawekuj części mowy- odmienne i nieodmienne- konserwując je w słoikach. Przepisz słowa z rozsypanki do odpowiednich naczyń. Pokoloruj etykiety- przy doborze koloru posilkuj się rysunkiem owocu. Po skończonym zadaniu zaproponuj nazwę dla słoikówowych zbiorów zgromadzonych w spiżarni.

„Zawekuj części mowy”

zaimek

czasownik

reczownik

przymiotnik

liczebnik

spójnik

przysłówek

przysłówek

wykrzyknienie

partykula

aha dwa mama zza hej deklinacja mi wysokie albo wizji drugi zły źle czy wzorowy na półtora
przyjaciółom no wygodnie wideo sędzią teorii nieopodał wiele dwoje rok hura tę ohydny mądrość
tyle oraz zrobiono nad blisko sponiędzy więc kupiłybyśmy zjadł węgielny on wczoraj rzuć zrób
hało spóźniło się bo tutaj alei wieczorem sobie do lecz niech bęc

Joanna Leszczyńska

Twister zakodowany częściami mowy

Cel: Powtórzenie wiadomości o częściach mowy

Dla kogo? Propozycja sprawdzi się zawsze wtedy, gdy chcemy powtórzyć z uczniami wiadomości o częściach mowy. Dla młodszych i starszych uczniów.

Co będzie potrzebne?

- długopis, kartka;
- wskaźnik wykonywania kolejnych ruchów (przy wersji Twistera)

Przebieg:

Na planszy znajdują się kolorowe symbole. Przynależność kolorów i symboli do określonej części mowy wygląda następująco:

- czerwony/koło – czasownik;
- zielony/trójkąt – przymiotnik;
- czarny/serce – liczebnik;
- niebieski/kwadrat – rzeczowniki

Wersja podstawowa – TWISTER

Uczniowie, tak jak w tradycyjnej grze Twister, kręcą specjalnym kołem ruchów i wykonują określone sekwencje. Ich zadaniem jest oczywiście wykonać prawidłowo wskazaną sekwencję ruchów, nie upaść i dodatkowo poprawnie określić części mowy, na których postawią stopy i dłonie.

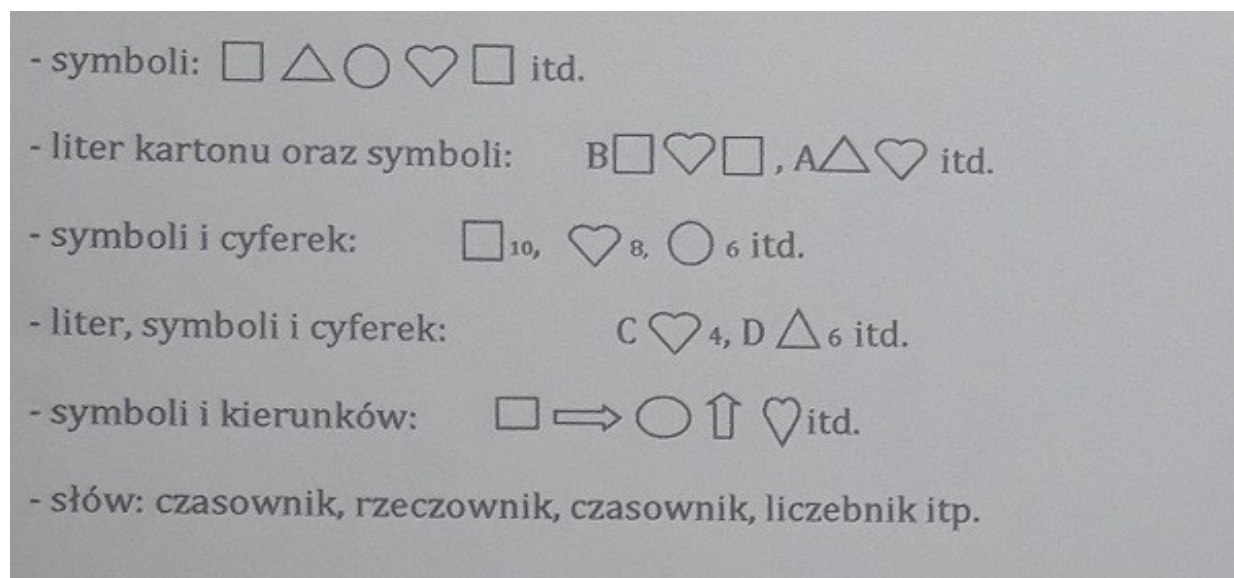
Wariant gry nr 2 i 3:

Na planszy, w kolorowych figurach, znajdują się wyrazy (odpowiadające konkretnym częściom mowy) oraz przy każdym z nich małe cyferki. Dodatkowo każdy z kartonów (jest ich 9), które tworzą planszę do gry, są oznaczone kolejnymi literami alfabetu.

Uczniowie podzieleni na pary mają za zadanie zakodować partnerowi ścieżkę, którą ma iść, poruszając się po planszy. Dodatkowo musi mówić, po jakich częściach planszy się porusza. W takim wariantcie gry wygrywa ta para, która poprawnie wykona zadanie i nie pomyli się w określaniu części mowy.

W wariantcie gry nr 3 każdy z uczniów może zakodować ścieżkę według własnego uznania. Zakodowane ścieżki zostaną umieszczone w pudełku, a następnie rozlosowane przez każdego z uczniów. W tym wariantcie gry każdy, kto poprawnie wykona wylosowaną ścieżkę, wygrywa.

Możliwości kodowania ścieżek, przy pomocy:

Wariant gry nr 4:

W tej wersji gry uczniowie losują liczby. Ich zadaniem jest przejść po planszy, stąpając po wyrazach (muszą mówić, po jakich częściach mowy chodzą), b uzbierać wylosowaną liczbę. Muszą dodawać cyfry znajdujące się przy każdym wyrazie i uważać, by nie przekroczyć wylosowanej liczby.

Wariant gry nr 5:

Uczniowie grają w parach. Zadaniem uczniów jest ułożenie jak największej ilości zdań z „zebranych” wyrazów. W tym celu jeden uczeń z pary, patrząc na planszę, koduje ścieżkę swojemu partnerowi. Drugi uczeń z pary, przechodząc wyznaczoną mu ścieżką, zapisuje wyrazy, po których stąpa, a następnie z „zebranych” wyrazów para układa zdania.

Wariant gry nr 6:

Uczniowie „zbierają” wyrazy (mogą je zebrać poprzez zakodowanie ścieżki albo przy pomocy gry Twister {wersja podstawowa gry}, a następnie określają ich formę {zależnie od części mowy podajemy: liczbę, osobę, przypadek, czas, rodzaj itp.})

Istnieje oczywiście wiele innych możliwości wykorzystania planszy, np. „zebrane” wyrazy można odmienić przez przypadki, można je układać alfabetycznie, można z nich tworzyć zdania rozwinięte i nierozwinięte, zdania pojedyncze i złożone itp. Można również wzbogacić planszę innymi częściami mowy, np. przysłówkami (poprzez dodawanie kolejnych kartonów), w zależności od potrzeb.

Kodowanie z „NIE”

Cel:

- kształcenie umiejętności rozpoznawania części mowy
- kształcenie umiejętności stopniowania przymiotników i przysłówków
- kształcenie umiejętności poprawnego pisania pod względem ortograficznym – pisownia „nie” z poszczególnymi częściami mowy

Dla kogo?

Lekcja przeznaczona dla klasy 5 jako podsumowanie wiadomości o częściach mowy i uzupełnienie wiadomości o pisowni „nie” z różnymi częściami mowy.

Co będzie potrzebne?

- Karty pracy wydrukowane – załączniki
- Kolorowe kredki
- Magnesy i kolorowe kartony

Przebieg

Krok pierwszy:

Ćwiczenie wstępne. Powtarzamy części mowy, każdy dostaje kartkę z kołem fortuny. Każdy ma za zadanie pokolorować części mowy na kole według kolorowego kodu. (załącznik nr 1)

Można dodatkowo wykorzystać ćwiczenie na <https://wordwall.net/pl/resource/429401>

Dzielimy klasę na grupy. Każda z grup dostaje zaszyfrowaną tajemniczą wiadomość. (załączniki 2)

Krok drugi:

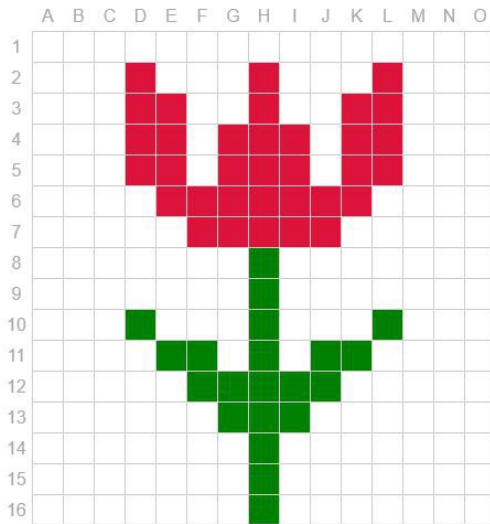
Kiedy grupa odszyfruje wiadomość, zapisuje część mowy, która pojawiła się w wiadomości na kolorowej kartce papieru i przykleja magnesem w odpowiednie miejsce na tablicy lub planszy.

NIE PISZEMY

Krok trzeci:

Uczniowie podają po jednym przykładzie użycia zasady.

Każdy uczeń otrzymuje zakodowany obrazek. Używając koloru zielonego i czerwonego maluje kratki według instrukcji na karcie pracy (załącznik nr 3)

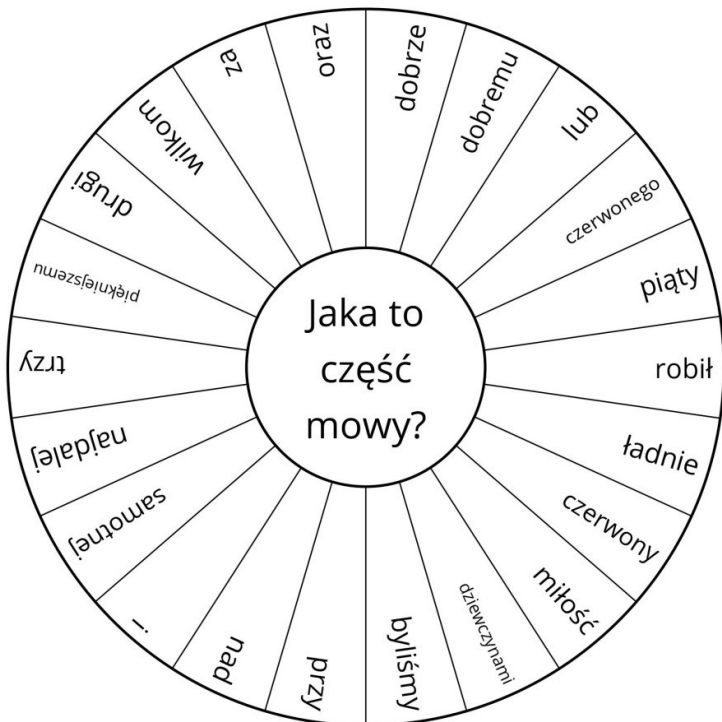
Krok czwarty:

Jeżeli starczy czasu, uczniowie mogą spróbować samodzielnie zakodować narysowany przez siebie obrazek. Każdy dostaje czystą matrycę z kratkami. (załącznik nr 4). Uczniowie wymieniają się zrobionymi przez siebie zadaniami. Można też wymienić karty pracy między klasami.

Załącznik nr 1

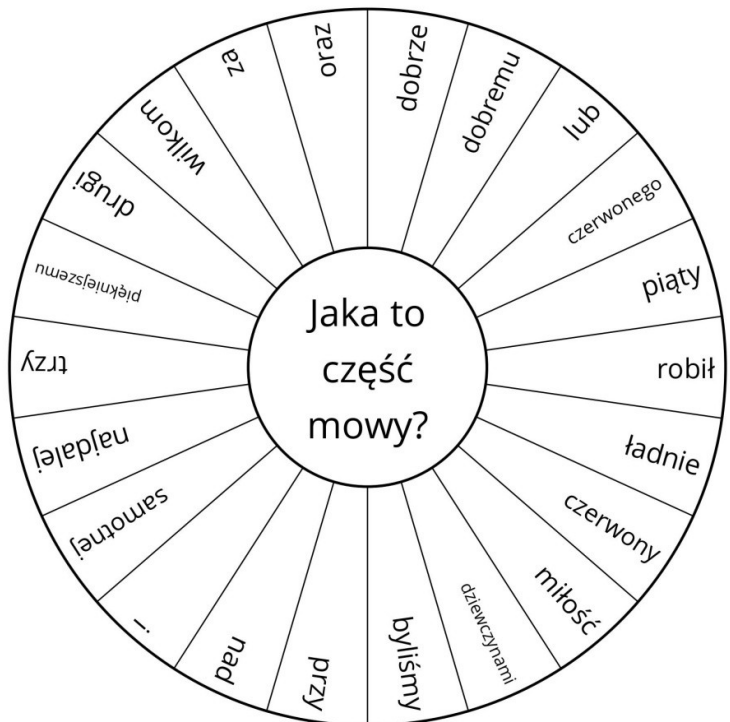
części mowy

Imię:

części mowy

Imię:

Załącznik nr 2

Grupa 1

Odszyfruj sekretą wiadomość

↶	0	1	2	3	4
0	a	b	c	d	e
1	f	g	h	i	j
2	k	l	ł	m	n
3	o	p	r	s	t
4	u	w	y	z	ż

241304 43 32430402433041241320002313

31133343042342 3200430423

Grupa 2

Odczytaj sekretną wiadomość:

NIE Z LICZEBNIKAMI PIŻEMY ODDZIELNIE

Grupa 3

Odkoduj wiadomość zaszyfrowaną kodem Cezara

Jeden z najbardziej znanych i najczęściej używanych szyfrów. Jego autorem jest Gajusz Juliusz Cezar. W szyfrze tym litera alfabetu zostaje zastąpiona inną, znajdującą się o określoną pozycję dalej. W podstawowej wersji przesuwno litery o trzy miejsca. Wiedząc o tym, spróbuj wpisać do tabeli litery szyfru Cezara odpowiadające współczesnym literom. Następnie odkoduj wiadomość.

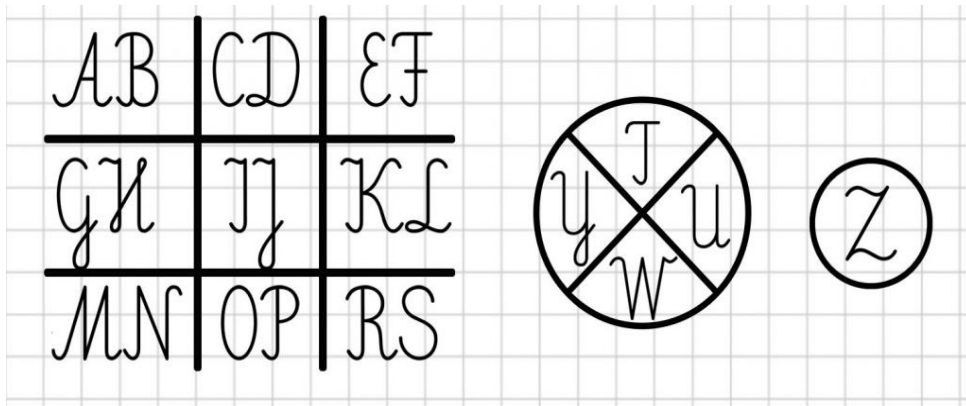
A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O	P	Q	R	S	T	U	V	W	X	Y	Z

QLH C SUCBVORZNDPL

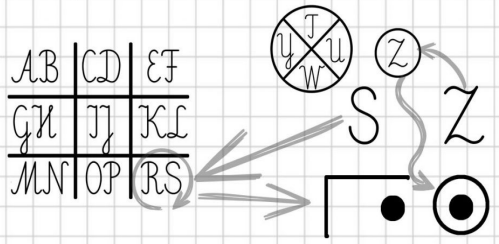
RGSUCBPLRWQLNRZBPL SLVCHPB UDCH

Grupa 4

Odkoduj wiadomość według szyfru

Przykład:

7 0 4 0 7 7 7 7 7 7 7 7
7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7
7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7 7

Grupa 6:

Name:

Class:

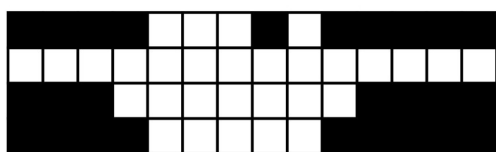
Date:

Upadające wyrazy

Wpisz wyrazy na tablicę.

Litery z wyrazów upadają z tablicy na podłogę. Musisz sprawić, by wróciły na tablicę we właściwej kolejności. Na szczęście litery upadły bezpośrednio pod kolumną, w której były na tablicy.

Powodzenia!

N S E N
I I Z E M
P R A Z T Z Y
P R Z Y M I O E M I K A M I

Grupa 7

Załącznik nr 3

	A	B	C	D	E	F	G	H	I	J	K	L	M	N	O
1															
2															
3															
4															
5															
6															
7															
8															
9															
10															
11															
12															
13															
14															
15															
16															

Załącznik nr 4

D2 pójde	H11 miły
D3 byleś	H12 chętnie
D4 wczoraj	H13 spokojnie
D5 jest	H14 śmiały
D10 grzecznie	H15 posłuszna
E3 byliśmy	H16 czyste
E4 jadę	H8 mądra
E5 mówię	H9 dawno
E6 dwa	I4 zjedli
E11 ład	I5 chcę
F6 wrócimy	I6 pisał
F7 jutro	I7 najgorszy
F11 duży	I12 cierpliwość
F12 prawda	I13 czynny
G4 bardzo	J7 lubię
G5 dziś	J11 śmiałość
G6 będziemy	J12 zręczny
G7 trzy	K3 rozumiem
G12 ładnie	K4 uczyła
G13 typowe	K5 pierwszy
H2 umiesz	K6 wiedziałem
H3 mniejszy	K11 wysoka
H4 dwadzieścia	L2 posprzątał
H5 lepszy	L3 najlepiej
H6 zaleca się	L4 zrobiono
H7 byli	L5 większy
H10 dobry	L10 duży
	J6 uczyłam się

Korzystając z wiedzy na temat zasad pisowni "nie" z różnymi częściami mowy, uzupełnij kratki kolorami według wzoru poniżej

- z nie osobno czerwony
- z nie łącznie zielony

LEGO I CZĘŚCI ZDANIA

Cel: powtórzenie i utrwalenie wiadomości o częściach zdania

Dla kogo? Dla uczniów klasy 4-5

Co jest potrzebne?

- zeszyt przedmiotowy
- klocki lego
- kolorowe długopisy/kredki

Przebieg:

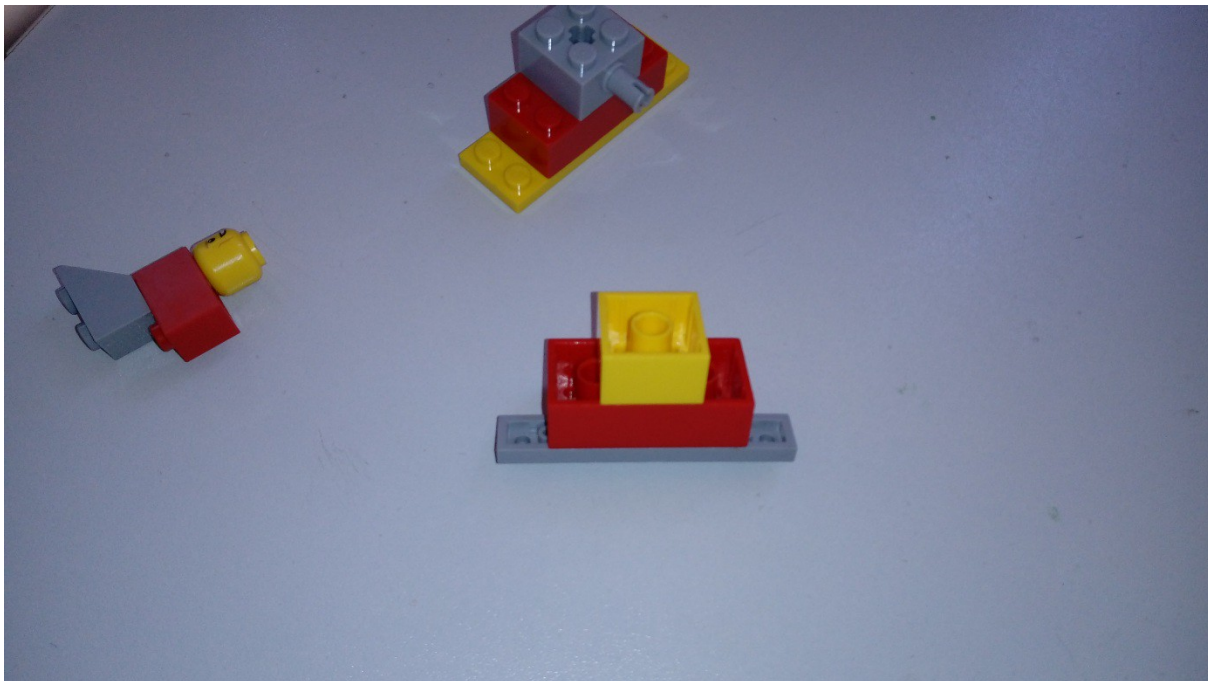
Literatura i gramatyka języka polskiego z LEGO

Podczas lekcji języka polskiego uczniowie klasy IV dokonali podsumowania. Zostały powtórzone omówione w roku szkolnym lektury oraz gramatyka.

Najpierw zadaniem uczniów było ułożyć za pomocą klocków LEGO jedną scenę z wybranej lektury (koniecznie omawianej w tym roku szkolnym), a następnie wytłumaczyć, dlaczego wybrali akurat tę scenę. Czwartoklasiści musieli również przypomnieć, kto napisał wybrane dzieło, a także wskazać głównych bohaterów.

Następnie z napisanych na tablicy zdań trzeba było wybrać części mowy i według legendy ułożyć klocki LEGO tak, aby kolorystycznie je zakodować. Każdej części mowy odpowiadał inny kolor klocka. W ten sam sposób kodowane były również części zdania.

Dzięki wykorzystaniu narzędzia, jakimi są klocki LEGO, uczniowie chętnie, wspólnie oraz aktywnie pracowali. Co więcej – próbowali przedstawiać swoje interpretacje za pomocą symboli.

żółty - rowerownik
 czerwony - orasownik
 zielony - przysiatnik
 biały / fioletowy - przystawek

- 1) Masia idzie do szkoły.
- 2) Tomek i Mysia biegną szulko.
- 3) Lubię mojego misia.
- 4) Pawel i Oldek uczą się piłki.
- 5) Ladna piosenka utkanta w paręci.
- 6) Mia Masia pomogła mi w kolęjach.

o autorkach

Izabella Bartol

Nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej nr 5 w Pile, socjoterapeutka, doradca metodyczny w pilskim Centrum Doskonalenia Nauczycieli. Pasjonatka uczenia siebie i innych. Miłośniczka wykorzystywania nowoczesnych technologii i myślenia wizualnego w edukacji. Autorka programu klasy z innowacją filmową, realizatorka wielu projektów na platformie eTwinning. Swoim doświadczeniem dzieli się na blogu www.polskisklasa.pl. Członek grupy Superbelrzy RP.

Joanna Heftowicz

Nauczycielka języka polskiego (od niedawna) w szkole podstawowej, jednak jej doświadczenie zawodowe obejmuje również 18 lat pracy z młodzieżą gimnazjalną.

"Tęczowa gramatyka" to jej drugi projekt realizowany na platformie eTwinning (wcześniejsze doświadczenia to sympatyczna i angażująca uczniów "Kartka dla Polski").

Na swoich lekcjach stara się różnymi kanałami aktywizować uczniów, co przedstawia na blogu polonistkaprzytablicy.blogspot.com).

Marlena Kowalska

Nauczycielka języka polskiego, bibliotekarka w Katolickiej Szkole Podstawowej im. św. Jana Bosko w Piotrkowie Trybunalskim. Od kilku lat związana z projektami e-Twinning. Autorka bloga "Widziane oczami nauczyciela". Członek grupy Superbelrzy RP.

Joanna Krzemińska

Nauczycielka języka polskiego w małej, prywatnej szkole MIKRON w Łodzi. Pracuje z dziećmi na wszystkich etapach kształcenia. Sama mówi, że cierpi na ustawiczny zalew pomysłów. Oprócz elementów kodowania, chętnie wykorzystuje na lekcjach kostki narracyjne (story cubes lub inne). Znajdzie się również miejsce na myślenie wizualne czy elementy dramy. Nie stroni od technologii. Autorka bloga „Zakręcony belfer”. Członek grupy Superbelfrzy RP.

Sylwia Krenz

Nauczycielka języka polskiego i historii w Szkole Podstawowej nr 7 im. Tadeusza Kościuszki w Nowej Rudzie. Lubi pracę metodą projektu z wykorzystaniem narzędzi TIK. To jej kolejny projekt eTwinning, w który zaangażowani są uczniowie kl. VI i VIII

Ania Lemke - Sławińska

Nauczycielka z pasji. Polonistka z zamiłowania. Plastyczka z ciekawości. Logopedka z rozsądku. Pedagożka z nieprzerwanym dziesięcioletnim stażem pracy zawodowej. Wieloletnia opiekunka Samorządu Uczniowskiego, Klubu Wolontariatu, Koła Teatralnego oraz Szkolnego Radiowęzła "Radio EKOLA". Pracuje w Zespole Szkół ECOLA we Wrocławiu.

Joanna Leszczyńska

Nauczycielka w Szkołach MIKRON w Łodzi. Pracuje z dziećmi z klas 4-8 SP oraz 1 LO. Udział w projekcie to dla niej i jej uczniów kolejne z wyzwań.

Katarzyna Steffen – Białek

Nauczycielka języka polskiego w Szkole Podstawowej im. Ireny Kwinto w pięknym Żabim Rogu. Kocha miejsce, w którym pracuje. Jest to wyjątkowa szkoła w jeszcze bardziej wyjątkowej miejscowości. Uczyła w gimnazjum, a obecnie drugi rok w młodszych klasach szkoły podstawowej - 4 i 5. Uwielbia wszelkie wyzwania. Jest niespokojnym duchem, sama nie lubi nudzić się na swoich lekcjach, więc ciągle poszukuje.

Angelika Surosz

Pracuje w Szkole Podstawowej w Marcinowicach, jest nauczycielką języka polskiego, prowadzi również zajęcia kreatywne. Jest entuzjastką nowinek technologicznych, które wykorzystuje na lekcjach języka polskiego. Uważa, że lekcja to nie tylko wiedza, ale również przygoda, w którą wyrusza razem ze swoimi uczniami. Dzieli się pomysłami w grupach: Budzący się poloniści, Poloniści z pasją.

Kinga Wysmułek – Jerzyńska

Z zawodu i zamiłowania jest nauczycielką języka polskiego. Obecnie pracuje z młodzieżą uczęszczającą do klas IV-VIII Szkoły Podstawowej nr 6 w Ostrołęce. Stara się tak urozmaicać swoje lekcje, aby nie odstraszały nudą i rutyną. W wolnych chwilach podróżuje i czyta książki - najczęściej to również są jej źródła inspiracji.

Niebanalne lekcje gramatyki

Zainspiruj się!

